

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap. 06

Kézdivásárhely, 1905. január 8

Vasárnap.

XXIV. évfolyam 3. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasábszoros petisórért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetmények külön díjtétel szerint.
Nyiltter sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyiltterek díja előre fizetendő.

A trónbeszéd.

Ő Felsége a Király, január 4-én a szokott ünnepélyes szertartások között a következő trónbeszéddel zárta be az országgyűlést:

„Tisztelt urak, főrendek, képviselők, kedvelt híveink!

Bizalommal és reménnyel üdvözlötök volt Önöket ez országgyűlés megnyitása-kor. Hosszu sorozatára mutattunk reá a megoldásra váró nagy kérdéseknek s bizva hazafiságukban és bölcsességükben, hívtuk fel Önöket a lankadatlan kitartással való gyümölcsöző munkára.

Fájdalom e kérdéseknek csekély része az, mit ezen országgyűlésnek sikerült megoldania.

Alig kezdte meg az országgyűlés törvényalkotási munkáját, parlamenti bonyodalmaknak hosszú sorozata akasztotta meg azt, úgy, hogy csakis az országgyűlés elején s majdan a pártharcok között beállott rövid szünet alatt sikerült, az országgyűlésnek néhány üdvös törvényt megalkotnia.

Amazok közt az 1902. évi V. törvény-cikk s az annak alapján fogantatosított konverzió tényes tarubizonyságot tett az államhitele ereje mellett.

A vármegyék pénztári és számvevő-

ségi teendőinek ellátásáról, a gazdasági munkás segélypénztárról, a cukorra vonatkozólag Bruxellesben kötött nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről s végre a kivándorlásról és az utlevélügyről, valamint a külföldieknek hazánkban való lakhatásáról és a határrendőrségről szóló törvények fontos közgazdasági és közigazgatási közecélok voltak hivatva megvalósítani.

A most elősorolt törvények megalkotása után hosszú szünet következett az országgyűlés törvényhozói munkálataiban s csak az 1904. ik év tavaszán vehette az fel ismét az elejtett fonalat.

Az állam feltorlódott folyó ügyein kívül két nagy horderejű kérdés várt mindekelőtt sürgős megoldásra.

Megkellett a tisztviselők fizetésének rendezése terén késedelem nélkül tenni, amennyit azonnal lehetett s addig is, amíg a kérdés végleges rendezése bekövetkezhetnék, pótlékok engedélyezése után elment a törvényhozás addig a határig, ameddig az ország pénzügyi helyzetére való parancsoló tekintet megengedte.

E rendelkezést kiegészítette a magyar államvasutak alkalmazottainak fizetésrendezése, valamint azon törvények megalkotása, melyek belevonták az akció keretébe a vármegyeyi és községi szolgálat azon érdemes közegeit is, kik az állami köz-

igazgatás legfontosabb, legfelelősségteljesebb teendőit odaadással végezték eddig is, anélkül, hogy illetményeik tekintetében az állami tisztviselőkkel egyenlő elbánásban részesültek volna.

A ezerkilencszáznegyedik évi I. törvényeikk alapján eszközölt ideiglenes rendezés fél munkát képez, azt — amint a pénzügyi helyzet megengedi — az egész művet rendszeresen kiépítő végleges rendezésnek kell felváltania. Addig is azonban jelentékeny haladást mutat a multtal szemben s a magyar állam tisztviselői iránt érzett áldozatkész jóindulatának fényes tanújele.

Az állam számos sürgős beruházási szükségletén kívánt segíteni s az ország közgazdasági viszonyainak újabb lendületet adni a beruházásokról szóló törvény; a közoktatásügyi, igazságügyi és belügyi téren fölmerült néhány beruházási szükséglet mellett, tulnyomó részben oly közgazdasági természetű kiadásokat engedélyezett az, melyek a hazai mezőgazdaság, ipar és közlekedésügy hatékony előmozdítására s az ipar helyzetének, valamint a kereseti viszonyoknak megjavítására hivat-vák. Különösen pedig a nagy összegek, melyek visszahálozási és utépitési munkákkal kapcsolatos földmunkálatokra voltak engedélyezhetők, hatékony eszközt adtak kormányunk kezébe a tavalyi ked-

TÁRGA.

Az orosz—japán háború.

Irta: Révész Cyrill.

VIII. Port-Arthur eleste.

Lapunk távirata elsőnek tudatta Port-Arthur oltását. Vége tehát végtére az orosz birodalmi nagyság keleti symbolumának, a muszka hatalom jelképének — a mint az oroszok Port-Arthurt hívní szokták.

A „bevehetetlen”-nek hirdetett városoport való-sággal most már a japánok kezére jutott. Tíz hóna-pón át tartott ádáz tusakodás után ott leng az „Arany” hogy ormán a felkelő nap lobogója, a japánok diadalának büszke jelvénye; a Sárgea tenger hullámai most már szabadok, nem fenyegeti őket a muszka zsarnoki hatalom Port-Arthur komor, sötét erődítményei felől.

Igaz, hogy sok ezer és ezer japán alszik a jeltelen sírokban a port-arthuri mésző sziklák kö-zött, sok-sok hamvleder telt meg hőseik felégetett esontjainak porával, de tettök fényesen ragyog az emberiség történelmének nagy könyvében, mert a haza iránti szeretetből és azon előrelátó aggodalom-ból döntötték meg a zsarnokság végvárát, nehogy e büszke sásfészekből szárnra keljenek a muszka kétfejűasok lobogói és elhódítsák honuk szabad földjét.

A fürge japánok elbántak a hazájokat fenye-gető veszedelemmel alaposan. Nem pusztult el cél-talanul a sok ember élet és temérdek vagyon. Mert a port-arthuri erődítményeket annyira rommá lőtték a japán ágyuk, őrségét annyira megapasztották a japán hősök, hogy 1905. jan. 2-án délután a hősvéd Stóssal a megmaradt és kikoplalt muszka őrséggel végre feladta a várat a japán hősöknek.

Azóta a szerződést a hírneves vár kapituláció-járól már aláírták a hadviselő felek.

A bevehetetlennek mondott Port-Arthur a muszka tengeri hatalmának sirja lett; a beton erődítmények ma csak romok, a vakmerő védők hő-sies ellentállás után ott alusznak hosszú álmat a romba döntött sáncok között. És a fehér cárnak ott messze éjszakraon fehér hazája központjában nehéz szomorú, bus karácsonyi ünnepe leszen, mert a mi időszámításunk új évének kezdete gyászszul veszi kezdetét rá és népére nézve.

Nem ilyennek képzelte ő a végét, mikor a kínaiaktól 1900-ban Port-Arthurt azért, hogy azt a keleti kereskedelem és parti birtokok fővédőjévé megtegye bérbe vette.

A várgyűrűvel ellátott kikötőt a muszka bérbe vette 90 évre a kínai államtól saját céljainak el-érésére.

Port-Arthur jel ntőségét a kelet ázsiai háboru-ban mindenki jól ismeri. Az újságok számtalanszor kifejtették e hadi kikötő rendkívül nagy fontosságát és nem csodálkozott senki sem azokon a nagy áldo-zatokon, melyeket birtokba vételeért a japánok hoz-tak a haza oltárára a 10 hónapi ostrom alatt.

Ez az orosz hatalmának végső vára, mely a vele szoros összeköttetésben álló Dalni kikötőt és az összes kereskedelmi érdekeket volt hivatva meg-oltalmazni a Sárgea tengeren a maga erős hajóhadá-val. Itt végződött a kelet szibériai és mandzsuriái vasút; innen indultak a megrakott vasuti teherko-esik kelet kincseivel Oroszország bensejébe és ide hozták vissza a sebesen járó gőzösök mindazt, a mit a muszka el akart adni az ázsiai népeknek. Ez volt az orosz kereskedelmi forgalom lebonyolító piaca.

A természet nyújtotta előnyöket az oroszok kihasználták rögtön a bérbevétel után; az oroszok itt egy oly modern várat hoztak létre az erődök nagy láncolatából, mely képes legyen egy egész se-reget befogadni és egy egész ellenséges hadsereget támadás esetén feltartóztatni. Bevehetetlennek akarták tenni legalább hoszu időre. A kereskedelmi hajók ide mindig biztonságba hel ezték a sok mindenféle árut és terményt, a mit az Océan vizeinek hullá-main ide szállítottak a különféle keleti partvidékek-ről; a port arthuri városoport megoltalmazott min-dent, a mi a muszka érdekek körébe tartozott.

A muszka hatalom e főfészkekének bevétele ké-pezte a japánok első gondját. 1904. febr. 8. és 9-ike közötti éjjelen támadta meg hirtelen minden had-üzenet nélkül az e kikötőben horgonyozó hadihajó-kat. A három legnagyobb orosz hadihajó: a „Ce-zarevics”, a „Retvizan” és a „Pallada”, súlyos sérüléseket szenvedett e harcban, de a kiko-tt a japánok nem foglathatták el ezen első táma-

vezőtlen gazdasági év által okozott bajok sikeres leküzdésére.

A kérdések e két nagy csoportja mellett az anyakönyvi törvény módosítása újabb lépést jelent a közigazgatás egyöntetűbbé, egyszerűbbé tétele terén; a marhasó árának újabb leszállításáról, a Rába-szabályozó Társulatról, számos helyi érdekű vasutról szóló törvények a közgazdasági fejlődésnek megannyi újabb eszközét képezik; az Olaszországgal kötött ideiglenes kereskedelmi szerződés örvendetes biztosítékot nyújt ezen velünk szövetséges viszonyban élő s számos közgazdasági érdekszálal egybefűzött nagyhatalommal való kereskedelmi viszonyainknak, mindkét fél jogos érdekeit kielégítő méltányos rendezése iránt.

Végre a katonai alapítványi helyek szaporítására vonatkozó törvény, a katonai nevelésügy terén parancsunkra kormányzati uton foganatosított reformokkal együtt a magyar tisztekben ma még sajnálatunkra mutakozó állandó hiány fedezését intézményszerűen biztosítja.

Ezen kívül számos fontos és sürgős javaslat állott tárgyalásul készen a képviselőház előtt.

Ilyeknek tárgyalására azonban nem kerülhetett a sor.

A közelmúlt tapasztalatai arra indították a képviselőház nagy részét, hogy a házszabályok reformjának kérdését tűzze napirendre s az ebből kifejlődött küzdelmek oly válságos helyzetet teremtettek, melyben a jelen országgyűlés munkaképességének helyreállítását nem lehet többé reménylenünk.

Ezen helyzetben alkotmányos kötelességünknek tartjuk, hogy alkalmat adjunk az állásfoglalásra a nemzetnek. Teszszük ezt bizalommal eltelve a nemzetnek alkotmányos intézményeire való ragaszkodása és hagyományos politikai bölcsesége

iránt. Király és nemzet egyetértése és kölcsönös bizalma állította helyre a zavartalan alkotmányos élet feltételeit. S a nemzet szabad intézményeinek zavartalan, sikeres működése tette lehetővé a békés fejlődésnek mögöttünk álló áldásos korszakát. És ha most ez intézmények működése belső okokból akadályokká ütközik, a nemzetre hárul a feladat, hogy nyilvánítsa akaratát.

Ezen okoknál fogva kormányunk előterjesztésére az 1901-ik évi október 24-ére összehívott országgyűlésnek korábbi feloszlását határoztuk el.

Fogadják és vigyék küldöiknek őszinte királyi üdvözlétünket.

Ezzel a jelen országgyűlést berekesztetnek nyilváníttuk.

A király a trónbeszéd végeztével kíséretével együtt visszavonult.

A trónbeszéd felolvasásának ceremóniája után a várkapornában Te Deum volt, melyen az országgyűlés azon tagjai, akik a trónbeszédet meghallgatták, mindnyájan megjelentek. Az istentiszteletet Hornig Károly báró veszprémi püspök tartotta. A király az oratóriumban hallgatta végig, mely alatt Bogisich püspök állott, kezében az apostoli kereszttel.

A Te Deum-on az orgona Kölesey Himnuszát játszotta.

Az ellenzék nem jelent meg a trónbeszéd meghallgatásán, pedig előre készült volt arra is, hogy megzavarja a trónbeszédet, de utóbb letett ezen szándékáról.

Az országgyűlés egybehívása.

A király a törvényhatóságokhoz és az önálló képviselőküldési joggal felruházott városokhoz s községekhez meghívólevelet intézett, amelyben az országgyűlést az 1905. évi február 15-re hívja egybe. A meghívólevél így szól:

Mi Első Ferencz József

Isten kegyelméből ausztriai császár,

Csehország királya s. a. t. és

Magyarország apostoli királya.

Kedvelt hűbeink!

Uralkodói köteleimhez tartozván az ország törvényeinek hű és pontos végrehajtása fölött őrködni:

Minthogy az 1848. évi IV-ik t. c. 1-ső §-a az országgyűlést évenként Budapestre egybehívati rendeli, és minthogy számos függőben levő kérdés mielőbbi megoldását a nemzet erkölcsi és anyagi érdekei sürgősen követelik:

Magyar minisztertanácsunk előterjesztésére elhatároztuk, hogy az ország főrendeit és képviselőit a folyó év februárius havának 15-ik napján megnyitandó országgyűlésre Budapest székvárosunkba egybehívjuk.

Minek folytán Nektek ezennel komolyan megahagyjuk, hogy haladéktalanul megtegyétek mindazokat az intézkedéseket, amelyek a törvény értelmében szükségesek arra, hogy az 1874. évi XXXIII. és az 1899. évi XV. t. c. k. által rendelt módon és fennálló törvények által meghatározott számban megválasztandó képviselőket ezen az országgyűlésen megjelenhessenek és a törvényhozás működése a mondott napon és helyen akadálytalanul megindulhasson.

Kikhez egybeíránt királyi kegyelmünkkel kegyesen maradtunk.

Kelt Budapest székesfővárosunkban, ezerkilencszázöt év januárius havának 4-ik napján.

Ferencz József s. k.

Tisza István gróf s. k.

Az önálló képviselőküldési joggal felruházott városokhoz és községekhez hasonló szöveget intézett a király.

Mikor lesznek a választások?

A képviselőválasztások ügyében a belügyminiszter a következő körrendeletet intézte az összes központi választmányokhoz:

Ő császári és apostoli királyi felsége a jövő 1905—1910-iki országgyűlést az 1905. évi február hó 15-ik napjára legkegyelmesebben egybehívni méltóztatván: egyidejűleg intézkedtem, hogy a kegyelmes királyi meghívólevelek a törvényhatóságoknak és az önálló képviselőküldési joggal felruházott városoknak, illetve községeknek a mai napon megküldeszenek.

Tekintettel ezen legfelső elhatározásra, az 1874. évi XXXIII. t. cikk 56. §-ának rendelkezéséhez képest, az általános képviselőválasztások megejtésére a folyó évi január hó 26-ik napjától február hó 4-ik napjáig bezárólag terjedő tíz napi határidőt tűzöm ki.

Midőn erről a címet értesítem, egyúttal felhívom, hogy az idézett törvény 57. és 58. §§-ában foglalt rendelkezésekhez képest, a kegyelmes királyi

dásnál, mert megszólaltak a tengerpart feletti hegyeken a várágyuk és a japán terv meghiusult.

Lövöldöztek ugyan a japán hajók és a tengerparti erődöket, de minden eredmény nélkül. Négy hónapon át többször megismételték a tenger felől a támadásokat, de hasztalan volt minden; kárt nem tettek ágyúikkal az Aranyhegy, a Kereszt-hegy és Tigris félsziget „beton” erődítményeiben. Eljött a nyár. Ekkor elhatározták a szárazföld felőli támadást, mert a szárazföldi hadseregek diadalmasan nyomultak előre; a készületlen orosz sereget a tengeren Japánból gyorsan szállított japán legiók folyton verték és így a Kvantung félszigetet is elzárták a mandzsuriai vasutal összeköttetésétől; az oroszok ugyan Stackelberg vezetésével a régi összeköttetést helyre akarták állítani, de „Kinesu” mellett oly vereséget szenvedett az orosz hadsereg, hogy a japánok urai maradtak a Kvantung félszigetnek. Lassan vonult vissza az orosz hadsereg Port Arthur várfalai közé, folyton harcolva a japánok ellen a hegyvidék szakadékaiban, mig nem végre elvesztve minden hadállását kénytelen volt a port-arthuri vágyúri erődítményei mögött menhelyet keresni.

Míg a japán hadsereg és hajóerő a port-arthuri kikötőt és várospotort szárazon és vízen elzárta, az oroszok vladivosztocki hajórajja Szkidloff vezetésével mellett vakmerő tengeri hadmozgáshoz fogott.

Három orosz páncélos nagy hadihajó a „Rurik”, „Gromoboj” és „Russia” vadászatot kezdett a Sárga és Japán tengeren a szállító hajókra, melyek élelmet, hadiszert vittek a port arthuri ostromló és mandzsuriai folytonosan előrehaladó japán hadak részére.

Bámulatos eredményeket értek ezek el vakmerő kirohanásaikkal; sok japán és angol hajót elfogtak

és Vladivosztocka vitték, a hol vizsgálat után részint olbocsátották, részint eldobták az élelmi szereket, vasuti sineket, ágyukat, fegyvereket puskaopt, kőszemet. Így pl. a híres „Knight's Commander” angol hajóról magáról 9050 pud lisztet koboztak el, a mi majdnem 5000 mázsa. Más hajókat seregeikkel együtt elsüllyesztettek.

De végre is megunták a dolgot a japán fővárosban és Kamimura altengernagy Togótól megbízatást kapott, hogy vegye üldözze a hajókat és semmisítse meg azokat. Csak hogy a gyorsjárú három hajó többször kimenekült a kelepeöböl. Ugyancsak hasonló vakmerőséggel működött két más orosz hajó a Csendes Óceán vizein. E két hajó a „Sanpetersburg” és „Szebastopol” ponyvával letakart ágyúkkal kijátszotta a török tengeri hatóságokat, átjött a Dardanellákon és a „Suezi” csatornában, valamint az indiai tengerben sok angol és német hajót tartóztatott fel és merész vizsgálataival a hadi dugáru után, majdnem nemzetközi háborút idézett fel.

Ilyen feltartóztatott hajók voltak a „Malacca”, Arabia, Thea, Ardova, Ronda, Korea és sok más kisebb szállítóhajó. Az angol „Malacca” gőzös esete verte fel a legnagyobb port ott a tengeren és végre leintette az orosz kormány ezt a két hajót, mely tulajdonképpen az orosz u. n. „önkéntes” hajóraj egy része volt és ezen időtől kezdve újból háborítlanul szállították az angolok az ő szövetségeseinek mindazt, a mire szükségük volt.

Az ostrom Port-Arthur ellen változó szerencsével folyt; egy ideig még a Togo hajói is résztvettek a parti erődök ostromában; de azután ezt is megszüntették a japánok, mert belátták, hogy a tenger felől nem érthetnek az erődökhöz. Elzárták ugyan első-

lyesztett hajókkal, melyek kövel és cement mészszel voltak megrakva — a port-arthuri kikötő szűk bejáratát, de csak rövid időre, mert az oroszok dinamittal felrobbantották az elzáró gátlatat és újra a tengerre jutottak — de saját vesztőkre. Míg a szárazföld felől eléggé sikeresen verték vissza az ostromokat, addig a vízen nem tudtak sehogy sem boldogulni. A szárazföldi japán csapatok közt borzasztó pusztítást vittek véghez az orosz ágyúk és szárazföldi aknáik — a tengeren lerakott aknáikkal elpusztítottak ugyan sok japán hajót is, de az ő tengeri admirálisuk is „Makarov” egy ily orosz aknán pusztult el a „Petropavlovsk” nevű nagy hadihajóval együtt, a mi az oroszoknak szinte pótolhatatlan veszteséget okozott.

A szárazföldi ostrom alatt a japánok Dalni kikötő városának elfoglalása után legnagyobb eredményt akkor értek el, mikor a Farkas hegyi erőseget vették be a külső erődítmények közül. Jul. 26, 27, 28 és 29-ikén általános roham volt, de kevés eredménnyel és iszonyu sok ember veszteséggel. Ezen ostrom után lassu tüzéségi ostromhoz fogott a japán hadsereg 350 ágyúval, mert látták, hogy pl. a Farkas-hegyi vár megostromlása is 15,000 japán életébe került és ez így az ostromló sereg pusztulását vonta volna maga után.

De ez a tüzéségi harc is nem járt kellő eredménnyel. Aug. 4-ikén újra általános rohamot intéztek a japánok a várak ellen, de újra 11,000 japán harcos, 45 altiszt és 5 főtiszt fizette meg életével a csekély eredményt, mert csak is két külső erőd került a hatalmukba a keleti parton és Stóssol, Port-Arthur híres győztes védője még egy belső erődítményt sem vesztett el ez ideig. — Másik történet a tengeren.

(Vége következik.)

meghívó levélnek a közgyűlésben (képviselőtestületben) történt kihirdetése után következő napon okvetlenül összejárva, az általános választások napját a fentebb meghatározott 10 napi határidőn belül töltsék ki a 59., 60., 61. §§-ok szem előtt tartása mellett tegye meg mindazon intézkedéseket, amelyek a cím feladatát képezik, egyidejűleg az 1874. évi XXXIII. t. cikk 62. §-a értelmében, ugy ezen törvény 68. és 75. §§-ai, valamint az 1899. évi XV. t. cikk 153., 155. és 156. §§-aira való figyelemmel, az előírt tartalmu hirdetmény kibocsátásáról is gondoskodik s annak szövegéről szövegét a vonatkozó ülési jegyzőkönyvbe vegye fel.

Mint hogy a most megejtendő általános képviselőválasztások alkalmával kizárólag azok a rendelkezések irányadók, amelyek az elmúlt általános képviselőválasztások alkalmával már érvényben voltak, tekintettel arra, hogy hivatali elődöm 1901. évi szeptember hó 10-én 98.976. szám alatt kiadott körrendelete minden irányban részletes utasítást és utasítást ad, ezúttal a részletekre kiterjedő utasításokat mellőzöm és a címűt az idézett körrendeletben foglaltakhoz való szigorú alkalmazkodásra hívom fel.

Végül felhívom, hogy az országgyűlési képviselőválasztások megejtése céljából tett összes intézkedéseit pontosan feltüntetett ülési jegyzőkönyv másodpéldányát esetről-esetre, legkésőbb azonban az ülést követő napon, multhatatlanul terjeszse fel.

Budapesten, 1905. évi január hó 4-én.

Tisza, s. k.

Választási mozgalmak. Kézdivásárhelyen és vidékén már megindultak a választási mozgalmak, de mind-e napig jelölés egyetlen párt részéről sem történt. Több név került forgalomba, de hogy kik lesznek a jelöltek, biztosan tudni nem lehet. Valószínű ellenzéki részről Dr. Ráth Endre jelölése, míg a szabadelpvűpárt részéről nagy valószínűséggel Nagy Gábor miniszteri tanácsos, városunk érdemes szülöttjét fogják jelölni, aki mint született székely ember legméltóbb képviselője lehetne városunk s a székelység érdekeinek.

A bereczki választókerületből. Egyik fővárási napilap a bereczki választókerület részére néppárti jelöltet emleget — Ez a jelölés csak afféle „önjelölés” lehet, — mint nekünk bereczkből írják — mert a kerületben senki sem tud róla. Külömben is Bereczkben sem a néppártnak, sem a megnevezett jelöltnek — tilaja nincs. A bizalom a jelenlegi képviselőben, a kiváló jogász Dr. Neumann Ármánban összpontosul, kinek megválasztása kétségtelen.

A böles trónbeszéd.

Hivebben és higgadtan nem lehet leírni a politikai helyzetet, mint az országgyűlést felosztató trónbeszéd teszi. Megállapítja, hogy a fontos tendenciák nagy sokasága várja a törvényhozásra, de a házszabályok reformjának kérdése körül oly válságos helyzet termett, melyben a jeleni országgyűlés munkaképességének helyreállítását nem lehet többé reményleni. E helyzetben a király alkotmányos köteletségének tartja, hogy a nemzetnek alkalmat adjon az állásfoglalásra. Mert ha a nemzet szabad intézményeinek működése belső okokból akadályokba ütközik, a nemzetre hárul a feladat, hogy kinyitvántsá akarattal.

Ez böles, pártatlan és ideálisan alkotmányos beszéd, s a trónbeszéd hangjával szemben, mely a mostani felosztatásnak is megadja jelentőségét és természetét, erőltetett és vesztett pozíció alkotmányosértől s egyéb ily szörnyűségekről beszólni. Elvégre negyven év békessége és alkotmányossága sem kényeztethetett el bennünket annyira, s nem tehetette oly rövidde emlékezetünket, hogy negydedik század súlyos tapasztalataiból ne tudnók, mi igazán alkotmányosértés, s hogy szoktak királyok tulkapni a saját jogaikon s belenyulni a nemzetek jogába. Mikor a parlamentarizmusnak és sok egyébként, amiben a nemzeti élet kifejeződik s a nemzeti jogok megelevenednek, olyan szégyenletes súlyedése és eltévelyedése után, mint aminteket az utóbbi évek történetei mutatnak, a király nem arra érez jogot, hogy ezekkel szemben a maga hatáskörét tagítsa vagy a maga erejét villogtassa meg, hanem pártatlanul őszintén aggodalmassággal az ország meglazult gyepjét a nemzet kezébe adja: akkor a nemzet előléba áll oda a betűrágás, hogy az alkotmány vesze-

delméről javoszekekeljen. A nemzet még igen jól emlékszik arra, mit még elevenen sajog a testén, hogy micsoda az alkotmányosértés. S a választóközönség sohasem fog olyan közjogot és olyan alkotmányosságot megöröteni, mely csak akkor maradhat ép, ha a választók befoglalják a szájukat, s csak akkor tudja megőrizni a nemzet jogait a király jogaival szemben, ha az ország egy súlyos válságában a nemzet nem gyakorolja az ő döntő jogát, hanem a király oldja azt meg, ha ugyan meg tudná oldani, egy többséggel bíró és elyben tulajdonképp már győztes kormánynak elecsipásával, s a nemzeti akaratot törvényesen képviselő országgyűlési többségnek megalkadásával és kisemmizésével. Mikor a trónbeszéd a nemzet hűgómányos bölcsességére hivatkozik, bizonyára nem érte a bölcseségre gondolt. De hivatkozásával igazán van, mert a nemzet minden bizonynyal meg fogja érteni és teljesen értéke szorint fogja méltányolni azt a fejedelmi elhatározást, mely az ország elmégesített dolgát magával az országgal akarja megörvösölni.

A lelkiismeretes, de természet szerint sovány felsoroláson kívül, mely a most kivégzett országgyűlés sáfarkodásáról számol be, ez a rövid alkotmányjogi célzás a trónbeszéd, igazi tartalma. S éppen kifogástalan tárgyilagosságában rejlik némi szubjektívítása azzal a kétségbeesettséggel a házszabály-koveredés ellenzéki álláspontja számára teljesen fölösleges és szükségtelen elmélet-gyártással szemben, mely a megóadás egyetlen böles, mert egyetlen alkotmányos eszközére a törvénytelenség s az alkotmánybontás bélyegét akarja rásütni. Előre megmondtuk s óva figyelmeztettük a politikus urakat, hogy ennek az elméletnek a közönség előtt nem lesz szerecséje. A közönség most együtt fogja olvasni az alkotmányösszedőléről szóló kétségbeesett javoszekeleket ezzel a tiszta alkotmányosságnak ezzel a tiszta okirattal. Más körülmények közt az ellenzék az ilyen tárgyas és teljesen pártatlan trónbeszédet a maga hasznára fordíthatta volna, s eltiltását olvashatta volna ki belőle a kormánynak s a többségnek, mely az ellenzék szerint megtörte az alkotmányos jogok folytonosságát, amelyet most ime a nemzet beavatkozásának kell helyreállítania. De az ex-lex-választás törvénytelenségéről jutató izgatus utat a trónbeszéd erkölcsi tökéje a többség javára fog a latba esni, mely ezt a sikerét, a közönség előtt való első sikerét ime az ellenzéknek köszönheti.

Hiszszük és reméljük, hogy a nemzet éppoly komolyan fogja majd föl s éppoly higgadtan s csak az ország érdekeit nézve kézzel majd pardöntő tisztét, ahogy azt a király nekje kezébe tette. A nemzet szabadon és felelem nélkül dönthet, s nincs mit tartania attól a koronától, mely magát bizalomtól elteltnak hirdeti a nemzetnek alkotmányos intézményeinek való ragaszkodása iránt. Amig a király így fogja föl hivatását, addig szent igazság a trónbeszéd abbéli tétele, hogy a király s a nemzet egyetértése és kölcsönös bizalma feltétele a zavartalan alkotmányos életnek, s e bizalomra rászolgál az a király, ki a nemzet szabad intézményeinek zavartalan sikerres működésétől várja a békés fejlődés áldásait. Ez böles és nemes beszéd, s a mi böles és nemes nemzetünk meg fogja érteni, mikor az a nehéz feladat hárul rá, hogy ő tegye jóvá, amit a politika oklansága és lomulása az ország do'gin rontott.

Felhívás előfizetésre.

A „SZÉKELYFOLD” 1905. január 1-én a 24-ik évfolyamába fog lépni. Ez a majdnem negyedszázadnyi múlt önmagában is elég bizonyíték a lapunk helyes politikai és társadalmi irányására és annak, hogy a közönség érdekeit hűben és ha szerény eszközökkel is, de őnzellen beszűletességgel igyekeztünk szolgálni.

Oktober óta a legjelölsebb fővárosi íróktól közlünk nagy áldozattal érdekes tárcákat s a t. közönség érdekeit ohajtjuk azon, nagy áldozattal életbe most léptetett intézkedéseinkkel is szolgálni, hogy a jelenleg folyó nagy parlamenti harc alkalmából a politikai eseményekről minden számunkban bő tájékoztatást hozunk s azokról helybeli olvasóinkat külön lenyomatban azonnal értesítjük, miáltal olvasóink 1, 2, sőt 3 nappal is előbb értesülnek, mint bármely más újságból az országgyűlésen történő minden nevezetesebb eseményről.

Abban a reményességben vagyunk, hogy olvasóink ezen intézkedésünket méltánylással fogadják s minket

annak ezertül állandóvá tételében szíves és tömeges előfizetéseikkel erkölcsi és anyagiilag is támogatni fognak.

Hazafias üdvözléssel:

Kézdivásárhely, 1905. január hó.

A „SZÉKELYFOLD”

szerkesztősége és kiadóhivatala.

NAPI HIREK.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi min. miniszter Horváth Anna okleveles tanítónőt kinevezte a páváai állami el. iskolához rendes tanítónőnek.

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Burián Albert, kilyéni áll. tanítót áthelyezte az Előpatakhoz tartozó „Hete” nevű telepen rendszeresített új állami iskolához.

— **Eljegyzés.** Nyujtói Finta József, esküszentmártoni kir. járásbíróági aljegyző újv. napján tartotta eljegyzését Kovács Aranka kisasszonnyal.

— **Papi jubileum.** Dr. Csák Czirják Alajos, a magyarországi minoritarendnek egy évtíz óta áldásosan működő tartományi főnöke, január 6-án ünnepelte meg áldozó pappá szenteltetésének 25-ik évfordulóját székelyén Aradon. A hazai összes minorita rendházak résztvettek az ünnepségekben, egy nagytértük és becses emléktárgyat adtak át, az ünnepeltnek s temérdek táviratban, levélben adtak kifejezést Kézdivásárhelyről is osztatlan ragaszkodásuknak és szeretetüknek a derék jubiláns, főpap iránt, aki alatt a rendtartomány ügyei addig nem remélt felvirágozásnak indultak. A gratulációkhoz mi is, kiket személyes tisztelet esatol régi idők óta a jubiláló rendfőnökhöz, őszintén csatlakozunk. Ad multos annos!

— **Egyházi élet.** A kézdivásárhelyi ref. egyház előjárósága az újvi üdvözléseket az idén ismét gyakorolta. Legelőbb is szeretett nyug. lelkipásztorát Székely Jánost kereste föl az előjáróság, azután Szabó Jenő lelkész, kik előtt Czirmay Zoltán lelkész fejezte ki az előjáróság új évi jó kívánságát. Mindakettő ökes, szívhez szóló szavakban köszöntö meg a figyelmet, s Szabó Jenő lelkész az egyház kepealapja javára 100 koronás alapítványt tett, s igérte, hogy a jövő új évben e t. újabb 100 koronás alapítvánnyal fogja pótolni. Nemes szép eszelekedet. Innen Nagy Dénes egyháztanácsoshoz ment az előjáróság, hol Szabó Jenő lelkész mondott halás köszönetet a kegyes keresztyén párnak, kik az elmúlt évben az Ur asztalára egy értékes, szép gyászta-rot adományoztak. Nagy Gerő énekvezérnél Szabó Jenő lelkész tolmácsolta az előjáróság üdvözlését, kérve Istent, hogy a buzgó, kötelelességtudó énekvezért édes a jya halálában való vesztesége ne lankassza munkája végzésében, s vigasztalja meg őt a beállott új év bő áldásaival. Czirmay Zoltán lelkésznel Szabó Jenő, Különte Mózes főgondnoknál Czirmay Zoltán mondott üdvözlő beszédet, hangsúlyozva a nagy munkát, mely a beállott új évben a vezetőség előtt áll, s kérve Istennek segédelmét, hogy egyetértő szeretetben sokat munkálkodhassanak az egyház felvirágoztatása érdekében.

— **Halálozás.** Egy sokat szenvedett, szelid lelkű, jó asszony: Nagy Ferenc Lázár fia felesége: sz. Tóth Róza elhunytáról vettük és részvétellel közöljük a következő gyászjelentést: Alulírottak szízünk őszinte fájdalomával, de az Ur akaratán való megnyugvással jelentjük, hogy a szerető n., önfeláldozó édes anya, nagymama, testvér és rokon Nagy Ferencné szül. Tóth Róza f. hó 6-án, reggeli 9 órakor életének 54-ik, boldog házasságának 35-ik évében hosszas szenvedés után jobb létre szenderült. A nemesen folytatott küzdelemnek, a hosszas és nagy fájdalomnak im, ez lett a vége! — S mi, akik sokszor könnyes szemekkel álltunk betegágya mellett most midőn az Ur végre rátekintett, s megszabadítottá gyótró kínaitól, csak nagy veszteségünkre gondolva sirunk, sirunk az elvesztett után. — Isten adj vigasztalást! Irgalmának atyja adj könnyebbülést nekünk, üdvösséget drága halottunknak! Temetés: f. hó 8-án (vasárnap) d. e. 10 órakor lesz az ev. ref. egyház szertartása szerint. Nyugodjék békén, esendesen! Kézdivásárhely, 1905. január 6-án. Nagy Ferenc Lázár fia, báratos férje. Gyermek: Nagy Ida és férje Joós Imre. Unokái: Ibolyka, Viola, Piroška, Erzsike és Katuska. Szülői: Id. Tóth István és neje Kovács Ida.

— **Egyházi kitüntetés.** A magyarországi minoritarend tartományi főnöke dr. Dr. Balogh Vendel ügyvéd kézdívisárhelyi róm. kath. egyházi gondnokot s a kézdívisárhelyi minoritarendház jogtanácsosát ezen minőségeiben szerzett érdemei elismerésül a minoritarend konfráterévé nevezte ki. Az erről szóló diszes oklevél átadása s az ünnepélyes beiktatás jan. 8-án délután lesz a rendházban, a helyi rendtagok az egyházközség gondnoki testülete jelenlétében. A kitüntetés az egyházi élet terén áldozatkész, buzgó egyént ért s azért ahhoz őszintén gratulálunk.

— **Házasság.** Sepsiszentgyörgyi Dr. Fogolyán Kristóf orvos és Lukács Gizika január 8-án tartják esküvőjüket Kolozsvárt. Áldás a szép frigyre.

— **Pályázati hirdetmény.** A m. kir. vallás-és közoktatásügyi miniszter ur folyó évi december hó 10-én 98133. szám alatt a háromszékvármegyei

tanalap 1905. évi költségvetését jóváhagyván ennek IV. és V. cím 7. illetőleg 1, 2 és 5 rovatai alatt felvett összesen Kettőezernyolcszáz korona, a vármegyében levő polgári s elemi iskolai tanulók kivételével Háromszékvármegyei illetőségű, jó magaviseletű, jeles előmeneteli polgári vagy katonai pályán levő tanulók segélyezésére fordítandó összeg kiosztatása céljából pályázatot hirdetnek és felhívom mindazokat, kik említett összegből részesedni kívánnak, hogy a mult tanévi iskolai, szegénységi, illetőségi, a beiratkozást tanúsító folyó tanévi látogatási bizonyítványokkal felszerelt Háromszékvármegye törvényhatósági bizottságához intézett folyamodványukat 1905 évi január hó 15-ig bezárólag nyújtsák be. Sepsiszentgyörgy, 1904. évi december hó 31-én. Szent-Iványi Miklós, kir. tanácsos, alispán.

— **Az „Uránia” Kézdívisárhelyt.** A fővárosi „Uránia” tudományos társaság és színház január

13., 14. és 15-ik napjain Kézdívisárhelyen 3 előadást rendez, melyre felhívjuk a közfigyelmet.

— **Alapítványok.** A kézdívisárhelyi róm. kath. főgimnáziumhoz jutalmi alapítványul néhai kézdívisárhelyi Szűcs János, a napokban elhunyt nyugalmazott plebánus 2000, azaz Kettőezer korona alapítványt s ugyancsak a boldogult a háromszékvármegyei „Erzsébet” árvaleánynevelő intézet javára 40 (negyven) koronát hagyott végrendeletileg.

— **Iparhatósági megbízottak választása.** Kézdívisárhely ren. tan. város tanácsa a maga és a kézdívisárhelyi szolgabírói hivatal, mint I. fokú iparhatóságok melé az 1905-ik évre választandó 20—20 iparhatósági megbízott választásának határidőjét 1905. január 10-ik napjára kitűzi. A választás a városbába tanácsstermében szavazati lapokkal fog megtörténni és tart az említett napon délelőtt 9 órától délután 3 óráig.

HIRDETÉSEK.

Sz. 1977—904.

Vadászterület bérbe adás.

Lemhény község képviselőtestületének 92/904. szám határozata alapján, közhírré teszem, hogy Lemhény községben levő 2300, holdat magában foglaló vadászterületek, a mely legnagyobb részben erdőséget képez 1905. év február hó 1. napjától 6 (hat) egymás után következő évre nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni. Az árverés 1905. év január hó 22-én d. v. 10 órakor fog megtartatni. Árverési feltételek a körjegyzői irodában (állam ut mellett levő 502. számnál) a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Tájékoztul megemlítem, hogy ezen vadászterületen nem csak nyúl és róka, hanem hiúz, nyest, farkas, medve, vad-

disznó bőven, — őz és szarvas pedig ritkábban található.

Kelt Lemhényben, 1904. december 31-én.

Szánthó Károly,
körjegyző.

(1. 1—1.)

Sz. 8046—904.

tlkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kovásznai királyi járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság, közhírré teszi, hogy a kézdívisárhelyi kisegítő takarékpénztár végrehajthatóan Gáspár József szőresei lakos végrehajtást szenvedő elleni 575 K. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a kézdívisárhelyi kir. törvénytörvénysek (a kovásznai kir. járás-

bíróság) területén levő, s Szőrese község határára fekvő, a szőresei 917. sz. tlkvben 255. hrsz. baltelekre 320 K., a 614. sz. tlkv. foglalt 1111., 1112. hrsz. szántóra 256 K., az 1624., 1625. hrsz. szántóra 92 K., a 3051. hrsz. szántóra 53 K., az 589/1. hrsz. kaszálóra 52 K., a 3155. hrsz. szántóra 72 K., a 628. sz. tlkv. foglalt 254. hrsz. kertre 08 K., a 337. 338. hrsz. szántóra 30 K., az 1010. hrsz. szántóra 11 K., az 1142. hrsz. szántóra 86 K., az 1325., 1326. hrsz. szántóra 108 K., az 1594. hrsz. szántóra 134 K., az 1618. hrsz. szántóra 44 K., a 3043. hrsz. szántóra 85 K., a 3052. hrsz. 138 K., 3154. hrsz. szántóra 138 K. Összesen 1713 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést ezennel elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1905. évi január hó 24-ik

napján d. v. 9 órakor Szőrese községbázánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becslésének 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. c. cikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. c. 170. § értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíróság, mint tlkv. hatóság.

Kovácszin, 1904. szeptember 26-án.

Száva Jakab,
kir. aljbíró.

(2. 1—1.)

Ajánlom a nagyérdemű közönségnek a legujabb és legdivatosabb bálai, eljegyzési és esketési meghívókat, értesítéseket, névjegyeket, továbbá mindennemű alkalmi és más nyomtatványokat nagyon diszes kiállításban. — Gyászkoszorúk szallagaira feliratok fekete, arany és ezüst nyomással vagy valódi érebetükkel, melyek a szallagról soha le nem hullnak — olesó áron eszközöltetnek.

Levelezőlapalbumok.
Emlékkönyvek.

Mindennemű szükségeltető községi, közigazgatási, egyházi és ügyvédi nyomtatványok mind raktáron vannak. * * *

Ima- és énekkönyveket, úgy katolikusok mint reformátusok részére nagy választékban tartok. Továbbá mindennemű kép-, mese- és álmoskönyvek, legujabb népdalok nagy raktáron. Mindennemű tankönyvek, tanszerek és naptárak dus választékban.

A „Székelyföld” kiadóhivatala.

Könyvkötészetemben minden fajta könyvek bekötését nagyon jutányos áron eszközölöm s azokat kívánatra ellátatom ércsarkokkal, miáltal azok tisztizte tartósabbakká válnak. Bőrárukban nagy választék van raktáron, u. m.: pénzerszények, dohány-, cigareta-, szivar- és névjegy-tálcák. Fűsűk, bajuszkefék. Továbbá acél- és nikkell remontoar zsebórák, pisztolyok, revolverek, szemüvegek, hegedűhurok, cvikke-
rek, olvasók, borotvák

IFJ. JANCsó MÓZES

gőzerőre berendezett könyvnyomdája, könyvkötészete, papir-, írószer- és könyvkereskedése

KÉZDIVÁSÁRHELYT.

a „Jancsó”-féle gyógytár mellett.

A Székelyföld legnagyobb nyomtatványraktára.

Butorraktáromban mindigállandóan raktáron tartok szalon-, ebédlő- és hálószoba berendezéseket, vaságyakat, gyermekkoscsikat, ablak carnissokat, hajlitott és

préselt ületű székeket, chiffonokat, mosdó-, éjjeli- és étszekerényeket, ebédlő és heverő diványokat, matracokat stb., stb., melyeket a jelenleg ujonnan berendezett asztalos műhelyemben kitűnő száraz anyagból saját felügyeletem alatt készítettetek s olcsó árak mellett bocsátok szives rendelkezésre.